

20.3.14, יום חמישי, י"ח באדר ב' תשע"ד,

פליטים

◀ בקר טוב! הציגו את עצמכם.

"וְאֶהְבֶּתֶם אֶת הַגֵּר כִּי גֵרִים הָיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם" (דברים י, יט)

הלכתי אל פינת תחנת הדלק ובדקתי טוב טוב שאין אף אחד, ובריצה עד קוצר נשימה נכנסתי לשביל במישור חולי ושומם והמשכתי לרוץ, לרוץ, לרוץ, בלי לדעת לאן ללכת, עד שהתפוצצו לי הריאות ונשכבתי על הקרקע כדי להתאושש. כשהבנתי שאני בסדר, קמתי והמשכתי ללכת. אחרי חצי שעה השביל התחיל להקיף חצר. זאת היתה חצר של בית פרטי מוקף חומה נמוכה עם עץ גדול באמצע. לא ראיתי אף אחד, זינקתי מעליה. היה שם כלב, אבל הוא היה קשור. הוא ראה אותי. הוא התחיל לנבוח, ואני הסתתרתי מתחת לעלים הצפופים של העץ. בטח הייתי עייף. כי נרדמתי.

[...] ברגע מסוים הגיעה הגברת הזקנה שגרה שם. והיא העירה אותי, בעדינות. אני קפצתי על הרגליים במהירות הבזק והתכוונתי לברוח, אבל היא סימנה לי להיכנס הביתה. היא נתנה לי לאכול אוכל מזין, ירקות ואני לא יודע מה עוד. היא נתנה לי להתקלח. היא הלבישה אותי יפה מאוד [...] היא דיברה הרבה, הגברת, בלי הפסקה, ביוונית ובאנגלית, ואני הבנתי קצת. כשראיתי שהיא מחייכת אמרתי: good, good. כשהיא עשתה פרצוף רציני, אז גם אני עשיתי פרצוף רציני, ובתנועות ארוכות עם הראש אמרתי no, no. אחרי כמה זמן, אחרי הצהריים, אחרי שהתקלחתי והכל, הסבתא הזאת ליוותה אותי לתחנת האוטובוס, קנתה לי כרטיס (היא שילמה, כן), היא נתנה לי חמישים אירו, ביד, שתבין, חמישים אירו, בירכה אותי לשלום והלכה. אין אפס, חשבתי, באמת יש אנשים מאוד משונים ומאוד נחמדים בעולם.

- [...] תספר לי עוד קצת על הגברת הזאת. תתאר לי את הבית שלה.

- [...] כבר אמרתי לך. אותי מעניין מה שקרה. הגברת חשובה בגלל מה שהיא עשתה. לא חשוב השם שלה. לא חשוב איך נראה הבית שלה. היא יכלה להיות כל אחד. באיזה מובן כל אחד? כל אחד שמתנהג ככה.

מתוך: יש תנינים בים. סיפורו האמיתי של אנאיטולה אכברי. מאת פאביו ג'דה. עמודים 124-125.

◀ אם נוריד סימני היכר כמו יורו, אנגלית, יוונית, נגיע למסקנה שהתחושות של פליטים בכל מקום ובכל תקופה בהיסטוריה, דומות. האם שמעת פעם ממישהו סיפור המבטא תחושות כאלה?

◀ בסיפור נראה, שלגברת הזקנה זה טבעי לגמרי לעזור. מה הקושי שיש לנו לעזור לאנשים שהם שונים וזרים?

מסתנן – כך מכנות הרשויות בישראל את מבקשי המקלט. זו הגדרה משפטית הנובעת מהחוק למניעת הסתננות, שנחקק עוד בשנות ה-50 מסיבות בטחוניות.

מבקש מקלט – הוא מי שטוען שנשקפת סכנה לחייו או לחירותו, ובקשתו לקבל מעמד של פליט במדינה אליה נמלט, טרם נבדקה.

פליט – הוא מבקש מקלט שבקשתו התקבלה והוא זכאי להגנה ולמעמד. לפי אמנת הפליטים, פליט הוא מי שנמלט מארצו משום שהוא נרדף בה מחמת גזעו, דתו, לאומיותו, דעותיו הפוליטיות, או השתייכותו לקבוצה חברתית מסוימת. נכון לינואר 2014, בישראל חיים קרוב ל-54,000 מבקשי מקלט. 90% מהם הגיעו מאריתריאה ומסודן. מבקשי מקלט מסודן ומאריתריאה שהגיעו דרך גבול מצרים מוגנים בישראל מפני גירוש חזרה לארצות המוצא שלהם. עד לאחרונה, ישראל לא בדקה את בקשות המקלט שלהם, ולא היתה להם אפשרות מעשית לקבל מעמד של פליט. מבקשי המקלט שוהים כאן כחוק: ישראל לא מגרשת אותם, משום שהיא מכירה בסכנה הנשקפת לחייהם במדינת המוצא, אך גם לא מעניקה להם זכויות או מעמד שיאפשרו להם להתקיים בכבוד.

מבקשי מקלט בישראל נותרים "תלויים באויר". מצד אחד – שהותם חוקית. מצד שני – הם חסרי מעמד וחסרי זכויות. (מתוך אתר א.ס.ף – ארגון סיוע לפליטים ומבקשי מקלט בישראל)

21.3.14, יום שישי, י"ט באדר ב' תשע"ד,

רקדן

◀ בקר טוב! הציגו את עצמכם, כולל תחביבים..

מיכה נס

למה רק נעמה תרקוד?

גם אני רוצה, ואני הולך איתה לראות שיעורים. [...] תחילה אני מתבייש אף להכנס פנימה ורק מציץ דרך חלונות המרתף. אך אלזה חולה וגרטרוך בעצמה מלמדת, ואני מקבל אומץ, או יותר נכון, דחף שאיני יכול לעמוד בפניו, ונכנס לשיעור. בהתחלה אני מכורבל בצד, בלתי נראה ולא מורגש. אחר כך אני נסחף עם השיעור ורוקד בשחרור כזה, שגרטרוך פורצת בצחוק ומרשה לי להצטרף לכיתה. אני מתחיל לבוא באופן קבוע. המזכירה רשמה אותי ואת כתובתי. אני לומד באלט מודרני אצל גרטרוך עצמה. כמובן איש לא ידע על כך, זה היה סוד גמור, אפילו לא הורי. [...]

רון בן-ישראל

כשאני נשאל על עיסוקי ועונה "רקדן", נשמע צירופן של האותיות הללו מוזר. [...] תלמידות הצעירות, אמנם, מעריצות אותי בנאמנות, אך אבותיהן נמנעים, בדרך-כלל, משיחה אתי. [...] החברה בה אנו חיים אכן מתייחסת בספקנות לגבר העוסק בריקוד. הצפיה בהופעת-מחול מעוררת התרגשות והתפעלות אבל למגיש, הרקדן, זה ענין שונה. בייחוד בארץ, בה אנו נדחפים מגיל צעיר לתבניות של "גבריות" ו"חברמניות", גבר המתפרנס מהצגת גופו בציבור הוא חריג. גם אם עבר הגבר הישראלי הממוצע את "מחסום האפטרשייב", הוא מנסה להשאר ממוצע בלבד, צורת חייו ובילוי-זמנו. חשש בסיסי הוא להיות ללעג ולהידחות מהחברה. לנשים מותר לעסוק באמנות, עדיף כבתחביב. האם היהודיה מוכנה שבנה יתגלה עילוי מוסיקלי. אך הרקדן-הגבר מסכן את כל הקיים והקבוע בחברה זו – הוא מטפח את גופו, הוא מביע רגש ותשוקה. כן, הרקדן במהותו הוא יצור חושני, המקרין איכויות ישירות ובוטות. הוא אינו אומר "אני אוהב אותך", הוא מראה זאת. לכן הוא "בחוף".

מתוך: מחול בישראל, האגודה למחול בישראל, תל אביב 1981

◀ האם כיום ב-2014 המצב שונה? במה? מה נראה לנו עדיין חריג שנשים או גברים יעשו?

◀ האם יש משהו שהייתם רוצים לעשות כגברים/נשים, ואתם לא יכולים – כי זה לא מקובל?

◀ האם השאיפה צריכה להיות שיתבטלו כל ההבדלים החברתיים בין נשים לגברים?

23.3.14 יום ראשון, כ"א באדר ב' תשע"ד,

שליחות

"וְאֶשְׁמַע אֶת קוֹל אֲדֹנָי אֲמַר אֶת מִי אֶשְׁלַח וּמִי יֵלֵךְ לִנְוִי וְאֲמַר הֲנִי שְׁלָחְנִי" (ישעיהו ו, ח)

◀ **בוקר טוב ושבוע טוב! הציגו את עצמכם.**

הרגשתי אתמול לחץ חזק וקשה, יכולתי לבכות. כי הרגשתי - שתי דרכים עומדות לפני.
לחפש את אושרי הפרטי ולהעלים עין מהשגיאות אשר מסביבי, או להשקיע כוחות במלחמה הורסת וקשה בעד הדברים שהם טובים ונכונים בעיניי.
נדמה לי שהברירה אינה בידי, טמונות בי תכונות הקובעות את דרכי, אם גם אכיר את כל הקושי והסבל הכרוכים בה. אבל האם יש בי כוח וכישרון להגשים את כל אשר ארצה? והאם נכון יהיה רצוני?
אל, אם נתת אש בליבי, תן שאוכל לשרוף את הראוי להישרף בביתי, בבית ישראל.
ואם נתת לי עין לראות, אם נתת לי אוזן לשמוע, תן לי גם כוח להצליף, ללטף, להרים.
ותן שמילים אלה לא תהיינה מליצות בלבד, אלא גם תעודה לחיי.
למי הדברים מכוונים? לטוב בעולם ואשר זיק ממנו בי הוא.
מיומנה של חנה סנש, 21.10.1941

◀ **מה הדילמה שאיתה מתמודדת חנה סנש? האם דילמה זו מוכרת לכם, פגשה אתכם בצומת-דרכים בחיכם?**

"קול דְבָרִים אַתֶּם שְׁמָעִים וְתִמְוֶנָה אֵינְכֶם רְאִים זֹלַתִּי קוֹל" (דברים ד, יב). הקול דובר באותות של כל מה שמתרחש, בכל התרחשות העולם אל בני אדם שבכל דור ודור, קורא להם ותובע אותם על אחריותם. בראשית דבריי העירותי, שעיקר העיקרים לאדם – לא להפסיד את פתיחות נפשו. והרי זהו פשר הפתיחות: לא לאטום את הנפש מלהסכית [=להקשיב] לקול הדובר, יכנוהו בשם שיכנוהו. לא מה שמכנים אותו הוא העיקר, העיקר הוא לשמעו.
מרטין בובר, "דעותיו הקדומות של הנוער", 1935

◀ **מהו הקול הדובר אליו מתייחס בובר? מה נדרש מאיתנו כדי לשמוע את אותו הקול הדובר? מה מקשה עלינו להקשיב לו?**

אחרי הרצח עמדו מפגינים על המדרכה שמול בית המשפחה ברמת אביב כדי לחזק את לאה.
באחת הפעמים יצאה אליהם ואמרה: "טוב שבאתם, חבל שלא באתם קודם."
זו לא הייתה תלונה. זו הייתה תודה אמיתית, שזורה בתוכחה יבשה. והמשפט הפשוט הזה הוא הלקח העיקרי. אל תבואו אחר כך. בואו קודם. אל תניחו לשגרת היומיום, לסלידה מהמתרחש, לעייפות, ליאוש – להפוך אתכם לאזרחים בלתי פעילים. היו אנשים ערכיים, קוראי תיגר, יוזמים, מְשַׁנְּי מציאות. צאו לרחוב. אל תפקירו אותו בידי שוליים קיצוניים.
שלי יחימוביץ' במלאת 16 שנה לרצח רבין

◀ **אילו סוגי שליחויות אתם מרגישים שיש כיום בחברה? היכן אתם מרגישים 'שליחים' בחיכם? האם אנו ערים מספיק לצורך של החברה בנו כאנשים "ערכיים, קוראי תיגר, יוזמים, משני מציאות"?**